

**Обґрунтування
до питання про прийняття постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до
деяких постанов НКРЕКП щодо сприяння розвитку виробництва
біометану»**

З метою розвитку ринку біометану в Україні було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку виробництва біометану», яким були внесені зміни до частини першої статті 19 Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон про ринок газу).

Так, відповідно до вимог чинного законодавства, біогаз та інший вид газу з альтернативних джерел вважається прирівняним до природного газу, при умові що такий газ відповідає вимогам (фізико-хімічним показникам) для доступу до газотранспортних і газорозподільних систем.

Відповідні положення щодо умов доступу та приєднання виробників біогазу, фізико-хімічні показники якого відповідають нормативно-правовим актам на природний газ, до газотранспортних і газорозподільних систем передбачені положеннями Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 та Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494.

Разом з тим, на сьогодні, в умовах широкомасштабного вторгнення росії в Україну виникла нагальна потреба забезпечення енергетичної незалежності, зокрема, шляхом використання відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива. Важливу роль у досягненні зазначеної мети відіграють відновлювані гази, зокрема, біометан.

Для досягнення стійкішої енергетичної системи, прискорення та розширення масштабів використання відновлюваної енергії, включно з біометаном, важливим є об'єднання зусиль України із партнерами з ЄС в межах стратегії Європейського Союзу щодо досягнення кліматичної нейтральності.

Слід також зазначити, що у лютому 2023 року між Прем'єр-міністром України Д. Шмигалем та Головою Європейської комісії Урсулою фон дер Ляєн підписано Меморандум про взаєморозуміння між Україною та Європейським Союзом щодо стратегічного партнерства у сфері біометану, водню та інших синтетичних газів, в рамках якого сторони домовились зосередити співпрацю, зокрема на виявленні та усуненні технічних та регуляторних бар'єрів для виробництва, транспортування та зберігання біометану.

У зв'язку із зазначеним, керуючись положеннями статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», з метою вдосконалення умов доступу виробників біометану до об'єктів газової інфраструктури та розвитку ринку біометану в Україні, Департаментом із регулювання відносин у нафтогазовій сфері було розроблено проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП щодо сприяння розвитку виробництва біометану» (далі – Проєкт постанови), положеннями якого передбачається внесення змін нормативно-правових актів НКРЕКП,

направлених на створення сприятливих умов доступу виробників біогазу до газотранспортної та газорозподільних систем.

Так, Проектом постанови передбачено, що за наявності реверсної компресорної станції, яка є об'єктом газотранспортної системи, виробники біогазу матимуть можливість передавати надлишок газу, який не був використаний споживачами приєднаними до мереж відповідного Оператора ГРМ, в мережі Оператора ГТС.

Вищезазначені зміни направлені на стимулювання виробників біогазу збільшувати обсяги виробництва газу, що матиме позитивний вплив на забезпечення енергетичної незалежності України.

Крім цього, Проектом постанови передбачається виключення вимоги із встановлення поточкових хроматографів для місць передачі газу до газорозподільних/газотранспортної систем із потужністю менше 3000 куб м/год, що як наслідок дозволить знизити витрати виробників біогазу на встановлення вищезазначених приладів із незначними обсягами виробництва.

Варто зазначити, що на виконання положень статті 15 Закону про НКРЕКП та положень глави 3 Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866, 26.05.2023 відбулися відкриті обговорення вищезазначеного Проекту постанови, під час яких були розглянуті надані суб'єктами ринку природного газу пропозиції та зауваження до Проекту постанови.

Враховуючи вищезазначене, Департамент із регулювання відносин у нафтогазовій сфері пропонує прийняти постанову НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП щодо сприяння розвитку виробництва біометану».

Директор Департаменту

Олександр КОСЯНЧУК

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП щодо сприяння розвитку виробництва біометану

Відповідно до статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» та статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо сприяння розвитку виробництва біометану, що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

Костянтин УЩАПОВСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Національної комісії,
що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики
та комунальних послуг

№ _____

Зміни

**до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо сприяння
розвитку виробництва біометану**

1. У Кодексі газотранспортної системи, затвердженому постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823:

1) у главі 1 розділу I:

пункт 3 після слів та знаку «газовидобувні підприємства,» доповнити словами та знаком «у тому числі виробників біометану,»;

у пункті 5:

після абзацу одинадцятого доповнити новим абзацом дванадцятим такого змісту:

«біометан – біогаз, що за своїми фізико-хімічними характеристиками відповідає вимогам нормативно-правових актів до природного газу для подачі до газотранспортної або газорозподільної системи;».

У зв'язку з цим абзаци дванадцятий – сто шістнадцятий вважати відповідно абзацами тринадцятим – сто сімнадцятим;

після абзацу дев'яносто другого доповнити новим абзацом дев'яносто третім такого змісту:

«реверсна компресорна станція – установка, яка є об'єктом газотранспортної системи, та використовується для підготовки, компримування та передачі природного газу та/або біометану з газорозподільної системи до газотранспортної системи;».

У зв'язку з цим абзаци дев'яносто третій – сто сімнадцятий вважати відповідно абзацами дев'яносто четвертим – сто вісімнадцятим;

2) підпункт 1 пункту 1 глави 2 розділу II доповнити новим абзацом такого змісту:

«точки входу з газорозподільних систем;»;

3) пункт 9 глави 7 розділу III після слова «видобуток» доповнити знаками та словами «(виробництво)»;

4) у розділі VI:

у пункті 4 глави 1:

речення перше після слова «намір» доповнити словом «безпосередньо»;
доповнити новим абзацом такого змісту:

«Особливості приєднання установок з виробництва біометану для здійснення подачі природного газу та/або біометану до газотранспортної системи через газорозподільну систему визначені главою 3 цього розділу.»;

доповнити новою главою такого змісту:

«3. Особливості приєднання установок з виробництва біометану для здійснення подачі біометану до газотранспортної системи через газорозподільну систему

1. Приєднання об'єктів виробництва біометану (у частині будівництва об'єктів газотранспортної системи, зокрема реверсної компресорної станції) для здійснення подачі природного газу та/або біометану до газотранспортної системи через газорозподільну систему здійснюється оператором газотранспортної системи за рахунок замовника послуг приєднання відповідно до вимог цього розділу з урахуванням особливостей, визначених цією главою.

2. Виробник біометану має право звернутися до оператора газотранспортної системи про приєднання установки з виробництва біометану (із будівництвом реверсної компресорної станції) для забезпечення можливості передачі надлишкових обсягів біометану від такої установки до газотранспортної системи через газорозподільну систему. Надання такої послуги приєднання здійснюється оператором газотранспортної системи за рахунок плати за приєднання.

3. Технічні умови на приєднання до газотранспортної системи надаються замовнику за наявності письмового висновку оператора газорозподільної

системи про відсутність або недостатність вільної потужності для забезпечення принаймні в одну добу протягом календарного року приймання біометану до газорозподільної системи від установки з виробництва біометану в межах проєктної потужності такої установки виходячи із обсягів споживання/перетоків та технічних обмежень газорозподільної системи.

4. Технічні умови повинні передбачати, у тому числі, але не виключно: заходи з проєктування, будівництва та введення в експлуатацію реверсної компресорної станції;

облаштування комерційного вузла обліку (встановлення комерційного вузла обліку повинно здійснюватись до компресуючого/газовикористовуючого обладнання реверсної компресорної станції по ходу напрямку руху природного газу);

облаштування автоматичним потоковим приладом визначення ФХП природного газу у випадку обсягу передачі природного газу більше 3000 куб. м/год, а для обсягів передачі менше 3000 куб. м/год – облаштування місцями відбору проб для визначення ФХП;

підключення реверсної компресорної станції для приймання природного газу з газорозподільної системи та передачі газу до газотранспортної систем здійснюється до газових мереж, які перебувають у власності (користуванні) оператора газотранспортної системи.

5. Проєктування, будівництво, введення в експлуатацію та інші заходи, пов'язані з приєднанням установки з виробництва біометану, здійснюються відповідно до цього розділу.

6. Перед пуском газу власник газових мереж та об'єктів на них, які створені у ході приєднання та які не належать оператору газотранспортної системи, але підключені до його газотранспортної системи, зобов'язаний укласти із оператором газотранспортної системи один із договорів на користування об'єктами газової інфраструктури (господарського відання, користування чи експлуатації) або передати їх у власність.

7. Будь-які заходи зі збільшення потужності, які потрібно здійснити у зв'язку з приєднанням нового замовника (виробника біометану), у тому числі реконструкція компресорної станції та/або комерційного вузла обліку газу, здійснюються за рахунок такого замовника.

8. Після завершення процедури приєднання об'єктів виробника біометану для подачі біометану до газотранспортної системи через газорозподільну систему оператор газотранспортної системи надає копію виданих технічних умов на таке приєднання оператору газорозподільних систем, підключених до відповідної реверсної компресорної станції, для розрахунку оператором

газорозподільних систем величини вільної потужності для нових приєднань інших виробників біометану в певній точці/ділянці ГРМ.

9. Після пуску газу Оператор ГТС та Оператор ГРМ зобов'язані впродовж 20 робочих днів внести зміни в Технічну угоду в частині відображення приєднаних до газотранспортної системи об'єктів та здійснити заходи з приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію відповідно до вимог цього Кодексу.»;

5) абзац сімнадцятий пункту 3 глави 2 розділу VIII після слова «видобутку» доповнити знаками та словами «(виробництва)»;

6) пункт 8 глави 1 розділу IX після слова «видобутку» доповнити знаками та словами «(виробництва)»;

7) у розділі XI:

у главі 1:

речення друге пункту 4 після слова «видобутку» доповнити знаками та словами «(виробництва)»;

речення друге пункту 5 після слова «видобутку» доповнити знаками та словами «(виробництва)»;

абзац другий пункту 2 глави 5 після слова «видобутку» доповнити знаками та словами «(виробництва)»;

8) у пункті 4 глави 6 розділу XII:

абзац п'ятий після слів «перетоку природного газу» доповнити словами «в газотранспортну систему і»;

абзац сьомий після слів «перетоку природного газу» доповнити словами «в газотранспортну систему і»;

9) у тексті Кодексу слово «біогаз» у всіх відмінках замінити відповідно словом «біометан» у відповідних відмінках.

2. У Кодексі газорозподільних систем, затвердженому постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2494, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1379/27824:

1) у пункті 4 глави 1 розділу I:

після абзацу другого доповнити новим абзацом третім такого змісту:

«біометан – біогаз, що за своїми фізико-хімічними характеристиками відповідає вимогам нормативно-правових актів до природного газу для подачі до газотранспортної або газорозподільної системи;».

У зв'язку з цим абзаци третій – дев'яносто перший вважати відповідно абзацами четвертим – дев'яносто другим;

після абзацу сімдесят четвертого доповнити новим абзацом сімдесят п'ятим такого змісту:

«реверсна компресорна станція – установка, яка є об'єктом газотранспортної системи, та використовується для підготовки, компримування та передачі природного газу та/або біометану, з газорозподільної системи до газотранспортної системи;».

У зв'язку з цим абзаци сімдесят п'ятий – дев'яносто другий вважати відповідно абзацами сімдесят шостим – дев'яносто третім;

2) у главі 1 розділу V:

речення друге пункту 2 викласти в такій редакції: «При цьому якщо у місці передачі із потужністю більше 3000 куб. м/год, таке місце передачі газу має бути обладнано приладами (зокрема хроматографом, потоковим густиноміром, вимірювачем точки роси), які на безперервній основі забезпечують контроль фізико-хімічних показників газу, з можливістю дистанційного їх контролю, передачі даних та припинення подачі неякісного газу до ГРМ. В іншому випадку місця передачі облаштовуються місцями відбору проб для визначення ФХП.»;

пункт 3 доповнити новим абзацом такого змісту:

«За зверненням суб'єкта господарювання, що здійснює або має намір здійснювати виробництво біометану, Оператор ГРМ зобов'язаний протягом десяти робочих днів надати висновок про технічну неможливість забезпечити принаймні в одну добу протягом календарного року приймання біометану до газорозподільної системи від установки з виробництва біометану в межах проектної потужності такої установки виходячи із обсягів споживання/перетоків та технічних обмежень газорозподільної системи. Одночасно Оператор ГРМ надає замовнику варіанти можливих технічних рішень з реконструкції діючої ГРМ для забезпечення приєднання необхідної потужності установки із виробництва біометану та/або необхідності звернення до Оператора ГТС з метою будівництва/реконструкції об'єктів ГТС. Такі висновки надаються на безоплатній основі.»;

3) пункт 2 глави 1 розділу VII доповнити новим абзацом такого змісту:

«При розрахунку вільної потужності для забезпечення нових приєднань виробників біометану Оператор ГРМ також враховує потужність реверсної компресорної станції, яка замовлена технічними умовами на приєднання виробників біометану до такої реверсної компресорної станції.»;

4) у пункті 4 глави 1 розділу XII:

після підпункту 2 доповнити підпунктом 3 такого змісту:

«3) Оператор ГРМ за підсумками місяця та календарного року на підставі складених актів приймання-передачі природного газу з Оператором ГТС формує загальний об'єм (обсяг) природного газу, який переданий у ГТС у зазначений період;».

У зв'язку з цим підпункти 3 та 4 вважати відповідно підпунктами 4 та 5; підпункт 5 після слова «переданий» доповнити словами «в ГТС та переданий»;

5) у тексті Кодексу слово «біогаз» у всіх відмінках замінити відповідно словом «біометан» у відповідних відмінках, скорочення «ВБГ» замінити відповідно скороченням «ВБМ».

3. Розділ VI Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання, затвердженої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2517, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1388/27833, доповнити новим пунктом такого змісту:

«16. У випадку створення можливості здійснювати транспортування природного газу через певну точку входу та/або виходу та за умови відсутності встановленого у регуляторному періоді тарифу на послуги транспортування природного газу для такої точки входу та/або виходу або створення нового типу точок входу та/або виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и) НКРЕКП за зверненням ліцензіата може встановити тарифи на послуги транспортування природного газу для таких точок без уточнення/коригування діючих тарифів на послуги транспортування природного газу.

У такому випадку НКРЕКП встановлює тариф на послуги транспортування природного газу:

1) для точки входу на міждержавному з'єднанні – на рівні діючого тарифу на послуги транспортування природного газу для точки входу в газотранспортну систему із відповідної країни (у випадку наявності декількох точок входу в газотранспортну систему із відповідної країни – на рівні найбільшого значення);

2) для точки виходу на міждержавному з'єднанні – на рівні діючого тарифу на послуги транспортування природного газу для точки виходу з газотранспортної системи до відповідної країни (у випадку наявності декількох точок виходу з газотранспортної системи до відповідної країни – на рівні найбільшого значення);

3) для інших точок входу та виходу – на рівні діючого тарифу на послуги транспортування природного газу для відповідних типів точок/однорідних груп точок входу/виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и).

Дохід, отриманий від надання права користування потужністю у точках, для яких встановлено тариф на послуги транспортування природного газу відповідно до положень цього пункту, відноситься на регуляторний рахунок.».

Директор Департаменту із регулювання
відносин у нафтогазовій сфері

Олександр КОСЯНЧУК